

Nyfikenhetsvandring 69 - Inledning till bud 4-7- Alla dessa nästor

Bidrag från Bengt Pleijel
2006-01-01

Detta är nyfikenhetsvandring
69

Kära medvandrare

Temat för denna vandring
är Alla dessa nästor. Det finns ett vimmel av nästor
runt omkring dig. Underbara och underliga, härliga,
förfärliga och besvärliga. De dyker upp i de sju
sista buden. Men hur klarar du dem?

Ibland är det svårt, mycket svårt. Man hamnar i
något som man ibland kallar "interpersonella
relationsstörningar". Det betyder att vi ibland har det
jobbigt med vissa jobbiga människor. Men kan man bara
sätta en fin beteckning på detta förhållande,
blir det genast mera uthärdligt. Eller: kan fint prat vara ett
sätt att lura sig själv?

Det finns en annan väg. Blir det besvärligt går jag
själv ofta till korset. Det är ju där det ondas makt
krossas. Djävulskapet besegras. Syndens slaveri upphävs.
Och jag får se nya möjligheter ut ur låsningar och
konflikter.

Korset har två bjälkar.

Den lodräta står som en bro mellan
himmel och jord. Himmelen sänker sig ned till oss. Guds
kärlek berör oss.

Den vågräta, på vilken Jesu händer
sträcks ut mot oss, talar om hur kärleken ges vidare.
Den vågräta bjälken
säger: Vi

älskar

Den lodräta bjälken säger: därför att han först har älskat oss (1 Joh 4:19) Vår kärlek är s.a.s. upphängd på Jesu kärlek. Tar du bort Jesu kärlek ramlar vår kärlek. Tar du bort den lodräta bjälken försvinner också den vågräta.

När du ställer dig nedanför korset och ser Jesu uträckta händer kan det hända något med dig. Dina egna händer släpper krampen omkring dig själv, där du håller fast och försvarar och stänger till om dig. Din händer sträcks ut, du tappar allt ditt eget. Du lyfter dina händer och tar emot det nya, friska livet från Jesus. Här är hjälpen för dig att klara av alla dessa nästor.

Alla medvandrare önskas nyfikna kärleksögon.

Ger vandringen
ilskor, grubblor, tröstor och glädjor?

Kontakta då Bengt genom att klicka på författarnamnet för denna artikel.

Guds tio ord

Och Gud talade alla dessa ord:
Jag är Herren,
din Gud,

Som har fört dig ut ur Egyptens land,

ur träldomshuset

Fjärde budet:
Hedra din fader och din moder för att det må gå dig väl

och du må länge leva i ditt land.

Femte budet:
Du skall inte dräpa.

Sjätte budet:
Du skall inte begå
äktenskapsbrott.

Sjunde budet:
Du skall inte stjäla.

Åttonde budet:

Du skall inte bära falskt vittnesbörd

mot din nästa.

Nionde budet:

Du skall inte ha begärelse till din nästas hus.

Tionde budet:

Du skall inte ha begärelse till din nästas hustru, ej heller till

hans tjänare eller tjänarinna, ej heller till något som tillhör

din nästa.

Detta är nyfikenhetsvandring

69

På denna vandring

hittar du fem hållplatser:

- Kärlekens skyddsräcke

- Vem är min nästa?

- Hur skall jag behandla min nästa?

- Guld i gyllene regel

- Du låter min bågare rinna över

Och så till sist: Reflektionen över vandring 69

1. Kärlekens skyddsräcke

Vi läste de sju sista buden. Kan du dem utantill? De är alla skyddsräcken som Kärlekens Gud har satt omkring alla våra nästor genom kärlekens bud.
Om du respekterar buden

händer följande: Mamma, pappa, barn blir glada (bud 4). Människor omkring dig känner sig trygga med dig (bud 5).
Din flick/pojkvän, make/maka tycker att det går att lita

på dig (bud 6). Grannen är lugn
då du kommer på besök och behöver inte
gömma undan silverskedarna (bud 7).
Kafferepens samtal blir djupa och fina (bud
8). Din kollega behöver inte utsättas för
dina avundsjuka ögon när du ser på hans nya villa
(bud 9). Din hustru, din man, din ox och
din åsna, din lokalvårdare och din butler utsätts
inte för grannens lystna blickar (bud
10).

Eller med andra ord:
Människor omkring dig mår bra om du lyder buden.
Om du inte respekterar
buden

får du se många av dina nästan som
ramlat över skyddsräcket och rutschat utför. Du
hör gråten, förbannelserna, ser de hårda
blickarna. Du anar frusna hjärtan, där livsglädje
och livsmod försvunnit långt nedanför nollpunkten.
Och du måste fråga: Har det gått så illa
för dem, därför att jag struntat i kärlekens
bud?
Vad gör du åt
detta?

Det första är kanske att
stanna till och begrunda den fråga som möter dig i Lukas
10:23-37: Vem är min nästa?

2. Vem är min nästa?

I Lukas 10:23-37 släpar Doktor Lukas fram en hel mängd nästor. Vi ser statsmän och journalister. Där är en teologie doktor, en affärsman på resa, en statskyrkopräst och en pingstpastor (levit kallas han och det måste tyda på att han har något med Levi Petrus att göra). Alla stressade och självupptagna. Vi ser också hur några av dåtidens värstingar kommer i vår väg. Det är stygga människor som gått ut på rövarstråt. En hotelldirektör dyker också upp. Och mitt ibland dem ser vi en invandrare, som alldeles tydligt har "hjärta för de arma" (som ordet barmhärtighet betyder). Vi kallar honom den barmhärtige samariten. Lukas plockar fram dem och de börjar prata med oss. "Vi vill inte ligga instängda i Bibeln. Vi vill komma ut och tala med er", säger de. Först kommer kungar och profeter, säger Lukas i 10:23-24.

När de var ensamma, vände sig Jesus till lärjungarna och sade. "Saliga är de ögon som ser det ni ser. Ty jag säger er: Många profeter och kungar ville se vad ni ser, men fick inte se det, och höra vad ni hör, men fick inte höra det

Kungar - det är vår tids statsmän, pampar och politiker, duktigt folk som fattar mycket om vad som fattas. Profeter - det är sådana som är klarsynta och har journalistisk begåvning och kan uttrycka för oss vad som är fel i det som är fel. (Kyrkan har inte så många profeter

längre. Ekonomiutskottet utreder hur de skall lönegradsplaceras). Dessa kungar och profeter öppnar sina hjärtan för oss: "Om ni bara visste vad vi längtat efter att få se och höra det som ni får se och höra, evangeliet om Jesus. Vi klarar inte av det här livet på egen hand längre. Kan ni presentera Jesus för oss?"

Efter dessa kungar och profeter kommer en laglörd, teologie doktor på Moses lag. Han tränger sig fram och ställer Jesus mot väggen.

Då kom en laglörd fram och ville snärja honom och frågade: Mästare, vad skall jag göra för att få evigt liv? Jesus sade till honom: "Vad står skrivet i lagen? Vad läser du där?" Han svarade: "Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv."

Jesus sade till honom: "Du svarade rätt. Gör det, så får du leva." Då ville mannen försvara sig och frågade Jesus: "Vem är då min nästa?"

Ni lägger märke till hur denna laglörde kommer som en gammal skolmagister (sådana som vi hade, vi som levde förr i världen) och förhör Jesus på Bibeln och katekesen. Tänk på hur suveränt Jesus bollar tillbaka hans frågor. Den lärde finner sig plötsligt stå där som en skolpojke och rabblar upp sin utantilläxa, det vi kallar "dubbla kärleksbudet": Du skall älska Herren din Gud ... du skall älska din nästa som dig själv. Sedan försöker han locka in Jesus på en debatt om etik och moral. Men Jesus, österlänningen, debatterar inte. Han berättar en historia. Vi lyssnar:

En man var på väg från Jerusalem ner till Jeriko och råkade ut för rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom. Sedan gav de sig av och lämnade honom där halvdöd.

En präst kom händelsevis ner samma väg, och när han fick se mannen gick han förbi. På samma sätt var det med en levit. Han kom till platsen, såg mannen och gick förbi.

Det handlar om några värstingar som ger sig ut på rövarstråt. Och plötsligt ser vi att det är vår värld det handlar om. Vi läser tidnings-rubrikerna, som säger: "Känd affärsman, slagen och rånad mellan Göteborg och Uddevalla". Sedan kommer en skildring av hur människor bara kör förbi.

En präst och en frikyrkopastor hinner inte stanna. Prästen skall till någon stiftsgård och tala om "kyrkans sociala ansvar" och frikyrkopastorn var så upptagen av sin vackra sångröst. Medan han går där, knäpper han på gitarren och sjunger: "Jag behövde en nästa var du där, var du där &" De ser den slagne, men de viker åt sidan och går förbi. Men sedan kommer den stora chocken: En samarit, en invandrare, en föraktad, en utstött, griper in och gör det som kärlekens proffs borde göra. Han ger den slagne färdtjänst till närmaste sjukstuga. Där finns erfaret folk som tar hand om honom.

En samarit som färdades samma väg kom också dit. När han såg mannen, förbarmade han sig över honom. Han gick fram till honom, hällde olja och vin i hans sår och förband dem. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna, förde honom till ett värdshus och skötte om honom. Nästa dag tog han fram två denarer och gav åt värdshusvärden och sade: Sköt om honom, och kostar det mer skall jag betala när jag kommer tillbaka.

Kan du nu se vad som plötsligt händer med alla dessa människor i denna berättelse? Var och en av dem tar fram en spegel och håller upp för oss. Titta in i den. Finns det någon likhet mellan den som håller i spegeln och det ansikte du ser i spegeln? Kan du se din egen längtan i kungars och profeters längtan? Eller finns du i den laglärdes spegel: Förnäm, dryg, översittare. Kan du som är så snäll och trevlig ibland vara en värsting, en som kan slå på de svaga, förakta dem, ta ifrån dem livsglädje och människovärde? Finns du i den slagnes spegel? Många har gett dig törnar i livet, du har blivit trampad på, frånrövad så mycket av glädje och mening och du känner dig sårig långt in i själen.

Själv vågar jag inte titta i prästens spegel. Jag vet att jag finns där, så upptagen av att klara vandrigen i Jämo-dalen att jag inte ser människor i jämmerdalen. Vad gör du med alla dessa nästor? Frågan är kanske först vad den barmhärtige samariten får göra med dig och alla andra som hittat sig själva i dessa speglar. Jesus är den barmhärtige samariten. Han kommer i vår väg, ser, stannar, tar hand om. Han vill föra de sjuka till härbärgen. Det är hans kyrka på jorden. "Jag kan hjälpa dig i vilken spegel du än ser dig själv och vilka dumheter du än haft för dig", säger han.

Vem av dessa tre tycker du var en nästa för mannen som hade råkat ut för rövare?" Han svarade: "Den som visade honom barmhärtighet." Då sade Jesus till honom: "Gå du och gör som han."

Jesus vill ta in dig i härbärgat -
kyrkan, Guds sjukstuga - och ge dig inre sårvård.
Där träffar du på många andra som behöver
hjälp med sina liv. De är långt ifrån perfekta,
rätt så vanliga, trötta och trasiga, med många
skoskav i själen. Men med kungars och profeters längtan
inom sig efter läkedom, nytt liv, förnyelse. De som tar
hand om dig där har själva kommit in via patientintaget.
De kan berätta om att han, Jesus, var den nästa som
såg dem, hjälpte dem. Han var den barmhärtige
samariten. De har låtit sig smittas av hans iver att leta
rätt på alla dessa nästor som inte mår bra.
Stanna nu till ett
tag.

Begrunda Lukas 10:23-37

Tänk efter var du
själv finns i de personer som dyker upp här: Kungarna,
profeterna, prästen, leviten, den laglärde, den slagne,
värstingarna, den barmhärtige samariten?

Går du ofta förbi människor?

Går människor förbi dig?

Vad gör du åt detta?

Se hur Jesus just nu stannar till hos dig.

Tala med Jesus om detta.

Låt allt som finns i dig flöda fram.

Han har något att säga dig just nu.

3. Hur skall jag behandla min nästa?

Nästorna finns där. Men hur skall jag klara av dem? Hur skall jag behandla dem? Vi hörde svaret från den lagkloke, när han rabblade upp sin utantilläxa för Jesus (Lukas 10:27):

Du skall älska din nästa som dig själv.

Hur skall utantilläxan bli en inantillkraft? Hur ska kunskapen som sitter i ditt kloka huvudet sjunka ned 2 dm och bli en glädje by heart? Ordet älska är ett slitet ord. I dagens fattigspråk betyder det mestadels bara att ligga med någon. Vi behöver nog översätta det. Smaka på dessa "translantationer":

Tycka om.

Hålla av.

Förstå.

Leva sig in i den andres situation.

Att se och lägga märke till den andre.

Att göra något för henne.

Få den andre att känna att han/hon betyder något.

Kom på fler översättningar &&.

En vis man har sagt:

Man får sällan roligt
då man vill ha det roligt.

Endast då man gör det roligt för någon
annan?

När du kan få en ledsen människa att le, då har
du upptäckt något av livets mening.
& som dig
själv.

Får man älska sig
själv?

För att svara på den frågan måste du först
veta, vad som är motsatsen till att älska sig
själv.

Det är att vara självupptagen
Lär dig skillnaden mellan
dessa två:

När du
är självupptagen
ställer du dig själv i
centrum.

Du frågar: Vad behöver JAG?

Du hävdar dig.

Du busar.

Du är tuff.

Du är snäll.

Allt detta för att bli uppmärksammas.

Du är ängslig: Vad skall andra säga?

Du tycker inte om dig själv.

Du har svårt att acceptera dig själv.

Du vill gärna vara någon annan &

När du
älskar dig själv

ställer du din nästa i centrum.

Du frågar: Vad behöver DU?

Du behöver inte hävda dig.

Du behöver inte spela dina roller.

Inte leka låssasleken

Ty när du älskar dig själv säger du JA till dig själv.

Du accepterar dig själv.

Du är befriad från dig själv &

Du
skall älska din nästa som dig
själv

Hur lär man sig att älska sig själv?

Vi älskar därför att han
först har älskat oss. (1 Joh 4:19)

När jag tar emot Jesu kärlek, lär jag mig att
älska mig själv.

När jag tar emot Jesu kärlek, lär jag mig älska
min nästa.
När solen skiner
och värmen kommer, slår blomman ut.

Samma under händer med oss, när vi blir bestrålade
av Jesu kärlek.

Den slutne och den knutne öppnar sig och blir till glädje
för andra.

Den som är fångad i sig själv blir löst
från sig själv.

Jag tappar mina mindervärdeskänslor.

Jag är ju redan det största man kan bli: ETT GUDS
BARN!

Jag behöver inte spela mina roller.

Jag behöver inte malla mig.

Jag behöver inte vara rädd.

Jag är ju älskad!
ÄLSKAD! ÄLSKAD!
Stanna till en stund

Tala med Jesus om detta.

Börja med dessa ord men fortsätt sedan med dina egna ord.

Herre Jesus Kristus!

Jag tackar dig för din kärlek.

Jag behöver den så väl.

Du vet hur fångad jag ofta är i mig själv.

Och hur ängslig jag är.

Och rädd för vad andra skall tycka om mig.

Jag tror, att de tycker att jag är knepig.

Och jag har så svårt att tycka om dem

när de inte tycker om mig.

Då ser jag bara deras fel och anklagar dem

och tänker stygga tankar om dem.

Men de är kanske sådana därför att jag har så lite kärlek att ge dem.

Jag behöver därför så mycket av din kärlek, Herre.

Hjälp mig göra mig av med allt mitt eget.

Fyll mig med allt som är från dig.

Låt din kärlek brinna i mig

och gör mig varm och glad i din kärlek,

så att jag kan älska min nästa såsom mig själv.

Jesus vill tydligen att Du skall få leva rikt.

Det finns guld att hämta i den gyllene regeln.

4. Guld i gyllene regel

Jesus säger:

Därför, allt vad ni vill att människorna skall göra er, det skall ni också göra dem. Detta är lagen och profeterna.

(Matteus 7:12)

Den gyllene regeln börjar med ett därför. (Grundtexten har det ordet, men X2000 hoppar över det). Detta därför hör ihop med det som sagts tidigare. En Jesu lärjunge skall likna Far i himlen, (Matteus 5:48). Och Far är generös och ger åt dem som ber honom. Han har ju redan i

skapelsen givit oss fantasi och förmåga till inlevelse.
Nu uppmanar Jesus oss att använda de gåvorna, när vi lever tillsammans med andra människor.

Gör mot andra det som du vill

att andra skall göra för dig.

Du vill att andra skall lyssna på dig.

Så lyssna då på dem. Hela vägen.

Du vill att andra skall se dig.

Så var då själv närvarande hos dem med dina ögon.

Du vill att andra skall tala väl om dig.

Gör så mot dem, även mot dem som du har svårt med.

Lev dig in i den andres situation.

Handla så mot henne som om du var i hennes kläder.

Älska din nästa som dig själv.

Självkärlek är en spännande idéspruta i våra liv.

Den gyllene regeln är full av gyllene guld.

Men det är nu inte bara Jesus som undervisar oss så. Liknande ord kan man hitta hos både romare, greker och kineser. Ja, "den gyllene regeln" finns också bland judarna före Jesus.

Det berättas om en hedning som kom till den berömde lagläraren Shammai och sade till honom, att han skulle omvända sig till judendomen om Shammai kunde lära honom hela lagen under den tid han orkade stå på ett ben. Den häftige Shammai blev rasande och slängde ut honom. Då gick mannen till en annan laglärare som hette Hillel. Mannen ställde sig på ett ben, och Hillel svarade: "Det som du avskyr skall du inte tillfoga din medbroder; detta är hela lagen; allt annat är förklaringar". Mannen blev efter detta upptagen i judendomen.

Den gyllene regeln är inte en sammanfattning av Jesu lära. Den finns på många andra håll. Men vad Jesus här säger är att den är en god sammanfattning av Gamla Testamentet:

Detta är lagen och profeterna. Den gyllene regeln är vad lagen och profeterna säger. Ja, här finns allt vad Gud velat säga sitt folk. Men den kärlek som i den ges som en gyllene regel klarar vi inte att ge, om vi inte lever nära

honom som kommit för att fullborda och uppfylla lagen och profeterna.

Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att fullborda.
(Matteus 5:17)

Lagen och profeterna - det är det vi kallar för Gamla Testamentet, de heliga Skrifterna. De är bärare av Guds vilja och av Guds tankar och Guds kärlek. Jesus har inte kommit för att avskaffa lagen och profeterna. Han har kommit för att fullborda och för att uppfylla dem. Jesus tar inte bort lagen. Men han uppfyller den i stället. Se Lagen som ett stort kärl. Gud vill att vi skall fylla detta kärl med kärlek. Men vad händer när vi försöker med det? Vi strävar och sliter och försöker, men det blir bara lite grums på botten. Med min fromma möda jag aldrig fylla kan Guds lag (svensk Psalm 230:2 så som formuleringen löd då jag lyckades lära mig den utantill). Men det jag inte kan - att fylla Guds lag, det kan Jesus. "Han fullgjorde vad vi borde och blev vår rättfärdighet" (Påskpsalmen 147:2).

5 Du låter min bågare flöda över

Din inre bågare
behöver påfyllnad, eller hur? Ditt inre kär
behöver fyllas med kärlek. Risker blir annars att du
får motorstopp. Du blir sittande och suckande och
stönande och tycker illa om allt och alla. Så illa
behöver det inte gå. Han, som kallar sig själv den
gode Herden, säger att han vill hjälpa dig med ditt inre
liv. Du behöver mycket av Jesus för att klara av alla
dina nästor. Herdepsalmen 23:5 säger att han låter min bågare flöda
över.

En gång
då jag läste och lyssnade till Herdens röst i
Psaltaren 23 hörde jag honom säga något som var
mycket personligt till mig. Det sa klick i mig, som det säger
i kärlekssammanhang. Och jag tror att det jag hörde, kan
bli kärleksklickar också i dig.

Hör!

Jag är din herde

När jag får vara din Herde

kommer ingenting att fattas dig.

Jag låter dig vila i min kärlek och slappna av
där.

Du behöver det för att orka med.

Du får andas ut din stress och din oro

och andas in mitt liv, min hälsa, min friskhet.

Jag för dig till vatten där du finner ro.

Där får du dricka och plaska och skvätta och vara lekfull en stund.
Kom till mig och du ska finna ro.

Kom till mig och drick.

Min källa har vatten så det räcker.

Jag upplivar din inre människa.

Jag ger dig kraft och spänst åt dina trötta tankar.

Jag leder dig på rätta vägar.

Kanske inte alltid på lätta vägar. Det vore inte bra för dig.

Men jag hjälper dig att hitta en rätt färd genom livet.

I dödsskuggans dal, i allt mörker

och alla svårigheter som kan drabba dig,

där är jag med dig.

Jag ställer mig där hos dig.

Jag är där med min tröst och min kraft.

Sträck ut din hand ...

Jag bereder för dig ett bord där du tar emot mig

i den heliga nattvardens kärleksmåltid.

För dig! För dig!

Där måste alla dina fiender, bitterheten och hatet

och rädslorna och missmodet släppa greppet om dig.

Jag smörjer ditt huvud med olja

och kröner dig till himmelrikets kungabarn.

Sträck på dig!

Jag låter din inre bågare flöda över

så att den fylls med liv och liv i överflöd.

Gårdagarna tar jag hand om.

Nederlagens makt bryter jag.

När du ser dig tillbaka ser du endast

de två vännerna Godhet och Nåd som följer dig.

Jag vill vara din Herde och ha dig nära mig.

Evinnerligen.

Ger vandringen
ilskor, grubblor, tröstor och glädjor?

Kontakta då Bengt genom att klicka på
författarnamnet för denna artikel.

5 Du låter min
bägare flöda över

Samtala med dig själv och/eller med någon
annan.

(Sänd gärna in dina reflektioner till
oss.)

Kärlekens
skyddsräcken

Vad händer med din nästa om du respekterar buden?

Vad händer med din nästa om du inte respekterar
buden?

Vem är min
nästa?

De som finns i Lukas 10:23-37 finns de i din närhet?

Vad vill de säga dig?
Hur skall jag behandla
min nästa?

Översätt ordet älska?

Får man älska sig själv?

Vad händer när du är självupptagen?

Vad händer när du älskar dig själv?

Hur lär man sig att älska sig själv?
Guld i gyllene
regel

Hur lyder gyllene regeln?

Hur hitta guld i gyllene regeln?
Du låter min
bägare flöda över

Hur hindra motorstopp för din inre motor?

Slå upp och läs långsamt Psaltaren 23. Lyssna in och
hör

vad Herden säger just till dig.

Ger vandringen
ilskor, grubblor, tröstor och glädjor?

Kontakta då Bengt genom att klicka på
författarnamnet för denna artikel.